

BILIMLAR IQTISODIYOTINING TARKIBIY OMILI SIFATIDA AXBOROT MAKONINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY SHART-SHAROITLARI VA AMALIY JIHATLARI

Xolmirzayev Ulug‘bek Abdulazizovich

Namangan davlat texnika universiteti dotsenti, i.f.f.d. (PhD)

xulugbek1984@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3589-373X

+998772881102

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakatimizning barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashga ta'sir etuvchi bilimlar iqtisodiyoti tizimi o'rganib chiqilgan. Mamlakatimizda bilimlar iqtisodiyotini shakllanishida respublikamizdagi shart-sharoitlar tahlil qilinib, xulosalar qilingan.

Kalit so'zlar: Ta'lim, bilimlar iqtisodiyoti, tendensiya, texnologiya, mintaqa, raqamli O'zbekiston.

I. Kirish

Butun dunyo mamlakatlari, shu jumladan O'zbekiston Respublikasining Jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuvi axborot kabi resursning hozirgi bosqichida muhimligini tushunishga olib keldi. Bugungi kunda AKT va axborot xizmatlaridan foydalangan holda amalga oshirilayotgan, shu jumladan, axborot mahsulotlari ko'rinishidagi axborotni sifatli ta'minlash muammolari birinchi o'ringa chiqmoqda. AKT atamasi texnologiya va xizmatlarning keng guruhini, jumladan: barcha turdagi kompyuterlar, shuningdek, telekommunikatsiya va tegishli uskunalar yordamida ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish, barcha turdagi dasturiy ta'minot, kompyuter, telekommunikatsiya va tegishli uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish, ovozli, video axborot va boshqa turdagi axborotlarni uzatish, ularga xizmat ko'rsatish, boshqarish va to'lovlarni yig'ish, barcha onlayn va oflayn ommaviy axborot vositalari, shu jumladan kitob nashri, jurnallar, gazetalar va boshqalar; veb-saytlarni ishga tushirish va yuritishni nazarda tutadi.

II. Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Bilimlar iqtisodiyotining asl ko'rinishi esa 20 asrning 40-60 yillarida institusionalizm iqtisodiy oqimini vujudga kelishi bilan boshlagan. Bu yo'nalishda qatnashchilarni alohida ko'rib chiqsak bo'ladi. Dj.K.Gelbreyt “Yangi industrial jamiyat” va D.Bell “Industrial jamiyatdan keyingi jamiyat” asarlarida postindustrial jamiyatning dastlabki ko'rinishlariga ta'rif berganlar. Jumladan, J.K.Gelbreyt fikri bo'yicha, hozirgi zamon bozor iqtisodiyoti xatti-harakati murakkab texnikalarni ishlab chiqaruvchi yirik korporatsiyalar bilan aniqlanadi. Uning fikricha zamonaviy korporatsiyalarda real iqtisodiy hokimiyat kapital egalariga emas va hatto menejerlarga ham emas, balki ilm, fan va texnologik bilim egalariga tegishli bo'ladi. Texnostruktura vakillari ishlab chiqarish to'g'risida o'ziga xos professional bilimga va qaror qabul qilish uchun zarur bo'lgan axborotlarga ega. Albatta, rasmiy jihatdan muhim qarorlar, qoidaga ko'ra, kompaniyaning yetakchi menejerlari – direktor va uning o'rinbosarlarining alohida huquqi hisoblanadi. Lekin barcha qarorlarni qabul qilish

deyarli 100 foiz axborotlarga bog‘liq. Axborotlar esa texnostruktura “nazorati” ostida bo‘ladi.¹

III. Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu maqolani tayyorlashda qiyosiy, tahlil qilish va tanlama kuzatish, statistik hamda ko‘p omilli ekonometrik tahlil usullari, modellashtirish jarayonlarda iqtisodiy-matematik, noaniq to‘plam nazariyasi, prognozlash va boshqa usullar qo‘llanilgan.

IV. Tahlil va natijalar

Axborot mahsulotlari va xizmatlaridan keng foydalanish tufayli jamiyatning nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy soha va siyosatdagi faoliyati hamda rivojlanishi uchun yangi shart-sharoitlar yaratilmoqda. Zamonaviy dunyoda IT sohasi telekommunikatsiya va axborot xizmatlarini, axborot texnologiyalari hamda telekommunikatsiya uskunalarini ishlab chiqarishni, dasturiy ta‘minotni va elektron axborot resurslarini uyg‘un ravishda birlashtirib, uni iqtisodiyotning infratuzilmasi va tarmoqlaridan biri emas, balki ko‘proq narsaga aylantiradi.

Shu bois IT sohasi ham siyosiy, ham ijtimoiy-iqtisodiy modernizatsiya, shuningdek, mamlakatni ijtimoiy-gumanitar rivojlantirish, raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratish, inson taraqqiyoti uchun maqbul shart-sharoitlarni ta‘minlash, uni joriy etishning tizimli, kuchli omili sifatida qaralmoqda. Shu bilan birga, IT ning jadal rivojlanishi va tarqalishi, birinchi navbatda, davlatning axborot xavfsizligi, shuningdek, jamiyat hamda fuqarolarning axborot va psixologik xavfsizligi bilan bog‘liq bo‘lgan jiddiy xavflarni ham keltirib chiqaradi. Axborotlashtirishning faol jarayoni bilimga asoslangan iqtisodiyotni rivojlantirishning zaruriy shartidir.

Tadqiqotlar davomida axborot bozorining konseptual va toifaviy apparati, dunyoning rivojlangan mamlakatlarida axborotni rivojlantirish holati va O‘zbekiston Respublikasida uning rivojlanish darajasi, shuningdek, axborot jamiyati jarayonlari va muammolari ko‘rib chiqildi. Shu sababli, rivojlangan iqtisodiy hududini qurishning asosiy ustuvor yo‘nalishlaridan biri axborot muhitini yanada rivojlantirish, jamiyat hayotining barcha jabhalarida AKTni rivojlantirish va joriy etishni jadallashtirish, aholi va biznesga AKTga asoslangan xizmatlar xilma-xilligi va sonini oshirish hamda hamma uchun ochiq elektron axborot resurslarini yaratish zarurdir.

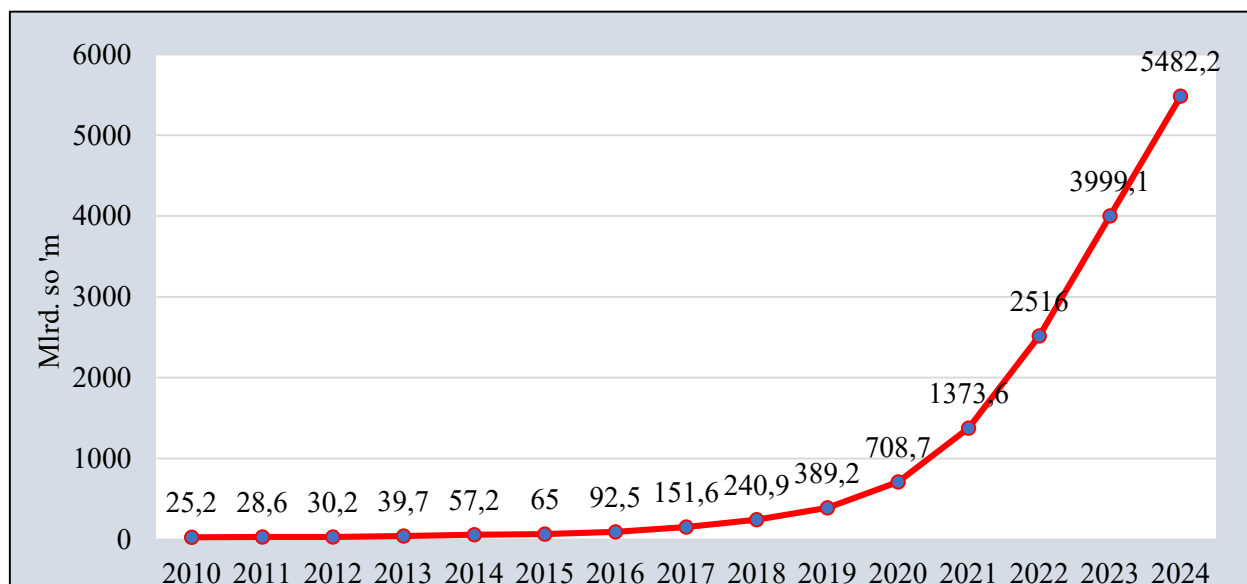
Shu sababli global infratuzilmada AKT bozorini rivojlantirishning ahamiyati ortib bormoqda, bu axborot bozorining shakllanishi va rivojlanishining dolzarbligini belgilaydi hamda iqtisodiy rivojlanishning hozirgi bosqichini axborot bilan ta‘minlash muammosini yanada kuchaytiradi. Shuni inobatga olgan holda va O‘zbekiston Respublikasida axborot bozorini shakllantirish hamda rivojlantirish muammolarini hal qilish uchun dunyoning rivojlangan mamlakatlari tajribasini o‘rganish tavsiya etiladi, ularning aksariyati muvaffaqiyatli rivojlanishda axborotni yuqori sifatli qo‘llab-quvvatlash muhimligini tushungan.

¹ Tashmatov Sh., Xasanxonova N. Iqtisodiy ta‘limotlar tarixi. O‘quv qo‘llanma. T.: IQTISODIYOT DUNYOSI, 2020.

Iqtisodiy rivojlanishning hozirgi bosqichining o‘ziga xos xususiyati so‘nggi paytlarda iqtisodiy sohada axborotga bo‘lgan talabning sezilarli darajada oshishi bilan tavsiflanadi. Axborot bozori axborot resurslari, mahsulotlar, texnologiyalar, xizmatlardan foydalanish va axborot kommunikatsiya tarmoqlari yordamida o‘zining asosiy vazifalaridan birini - ijtimoiy hayotning barcha sohalarini axborot bilan ta‘minlashni amalga oshiradi².

Zamonaviy sharoitda AKTning rivojlanishi yuqori sur‘atda bo‘lib, ko‘pchilik mamlakatlarda ulardan foydalanish dunyoda keng tarqaldi: bu texnologiyalar iqtisodiyotning barcha sohalarida hujjat aylanishi, naqd bo‘lmagan to‘lovlarni tashkil etish, ishbilarmonlik aloqasi, axborot almashinuvi, ta‘lim va faoliyat sub‘yektlari o‘rtasidagi munosabatlarni sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tardi. Jahon bankinging hisob-kitoblariga ko‘ra, global AKT bozori 7,7 foizga o‘shib, 5,11 trillion dollarni tashkil etdi 2024 yil oxiriga kelib, jahon axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bozoriga sarflangan mablag‘ 5,11 trillion dollarga yetdi. Bu xarajatlar 2023 yilga nisbatan 7,7 foizga oshib 4,74 trillion dollarga baholangan³. Uning o‘shish sur‘ati jahon bozorida eng yuqori (yiliga 11%) bo‘lsa-da, axborot texnologiyalariga bo‘lgan talab qondirilmayapti va yanada katta sur‘atda o‘shib bormoqda.

AKTning rivojlanishi ko‘p jihatdan telekommunikatsiya va aloqaga bog‘liq. Eng katta o‘shish mobil uyali aloqaning rivojlanishida kuzatilmoqda, bu esa stasionar telefon liniyalaridan foydalanishga nisbatan ularning katta imkoniyatlari bilan o‘zaro bog‘liqdir. Shunday qilib, 2010-2024 yillarda Axborot sohasidagi xizmatlar hajmi 25,2 mlrd. so‘mdan 5482,2 mlrd. so‘mgacha, ya‘ni qariyb 217,7 barobarga oshdi (1-rasm).

1-rasm. O‘zbekiston Respublikasida axborot sohasidagi xizmatlar hajmi

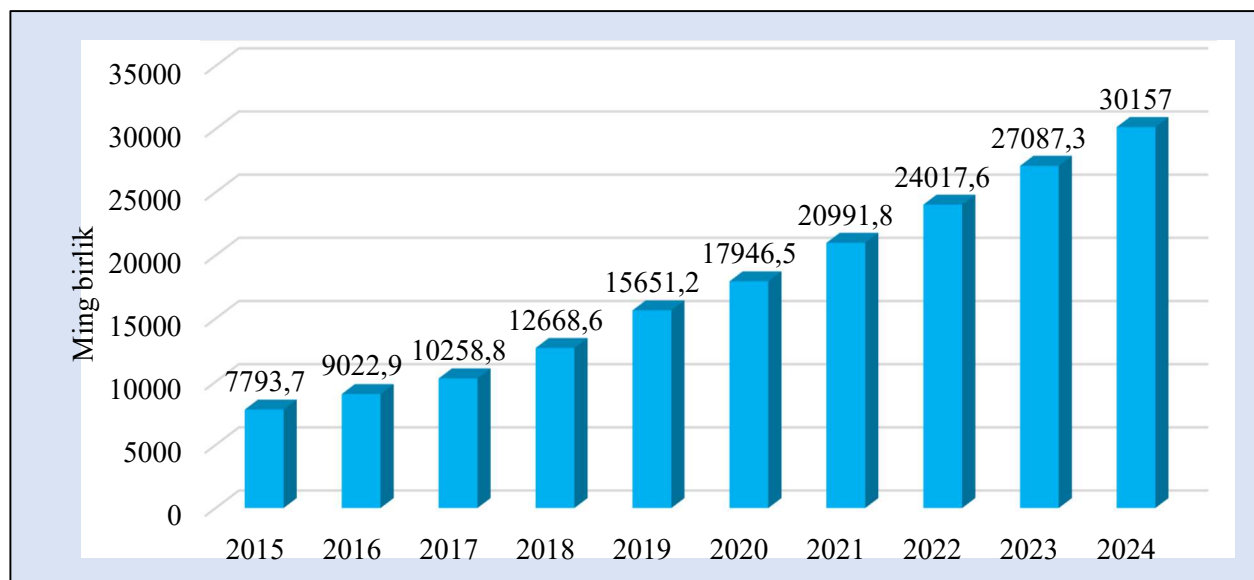
² Иванова В. В. Роль информационного рынка в трансформационных процессах экономики/В. В. Иванова // Экономико-математическое моделирование социально-экономических систем – 2008. – № 13. – С. 16–24.

³ ИКТ (мировой рынок). <https://www.tadviser.ru/index.php/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%>

Shuni alohida ta’kidlash joizki, ichki AKT bozori faol rivojlanish holatida va ma’lum sharoitlarda O‘zbekiston Respublikasida axborot jamiyati rivojlanishi uchun asos bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasining asosiy ustuvor yo‘nalishlaridan biri - bu odamlar manfaatlariga yo‘naltirilgan, hamma uchun ochiq va rivojlanishga yo‘naltirilgan, har kim axborot hamda bilimlarni yaratish va to‘plash, undan erkin foydalanish va almashish imkoniyatiga ega bo‘lgan axborot jamiyatini qurish istagi.

Bularning barchasi har bir inson o‘z salohiyatini to‘liq ro‘yobga chiqarish imkoniyatiga ega bo‘lishi uchun, bu ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishga, shuningdek, hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. O‘zbekiston Respublikasida axborot jamiyatini shakllantirishning muhim tarkibiy qismi zamonaviy AKT imkoniyatlaridan foydalanish, axborot almashinuvi, mahsulot ishlab chiqarish va xizmatlar ko‘rsatish, mamlakatning barqaror rivojlanishiga hissa qo‘shishdir. Bozor munosabatlarining jadal rivojlanishi sharoitida AKTdan foydalanish samarali boshqaruvning eng muhim elementlaridan biridir. Kompyuter texnologiyalari va telekommunikatsiyalardan foydalanish bo‘yicha umumiy ma’lumotlar AKTning rivojlanish darajasini (shaxsiy kompyuterlarning mavjudligi va ularning butun global axborot tarmoqlariga kirishi) baholash imkonini beradi.

O‘zbekiston Respublikasi axborot mahsulotlari va xizmatlari bozori hajmini rivojlangan mamlakat bozorlari bilan taqqoslab bo‘lmaydi. Hozirgacha O‘zbekiston Respublikasi aholi uchun keng polosali telekommunikatsiyalarning rivojlanishi va mavjudligi bo‘yicha jahon o‘rtacha ko‘rsatkichlaridan ortda qolmoqda. Qolaversa, davlatimiz jahon internet makoniga integratsiyalashuv darajasi va internet-auditoriya soni bo‘yicha ham rivojlangan davlatlardan sezilarli ortda qolmoqda. Shu ma’nodagi yildan-yilga O‘zbekiston Respublikasida Internet tarmog‘iga mobil aloqa orqali ulangan abonentlar sonini o‘shib borayotganligi ta’kidlash o‘rinli (2-rasm).

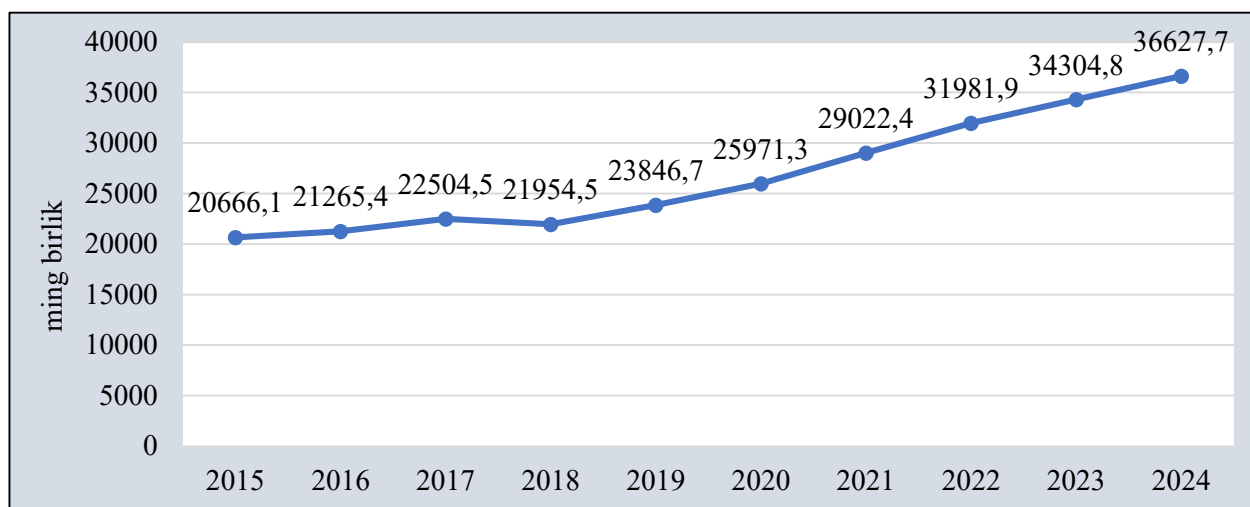

2-rasm. O‘zbekiston Respublikasida Internet tarmog‘iga mobil aloqa orqali ulangan abonentlar soni

Rasmda keltirilgan O‘zbekiston Respublikasida Internet tarmog‘iga mobil aloqa orqali ulangan abonentlar soni 2015 yilda 7793,7 ming kishini tashkil etib, bu

ko‘rsatkich 2024 yilga kelib O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi dastlabki ma‘lumotlarga asosan, 22363,3 ming nafarga oshib 30157 ming kishiga yetdi. Bu asosan, Internet tarmog‘ining kengayishi, undan foydalanish imkoniyatining oshishi va ushbu xizmatning nisbatan arzonligi bilan bog‘liq. Hozirda dunyo aholisining uchdan bir qismi internet xizmatlaridan foydalanadi. Mobil aloqa bozori aloqa sanoatining eng jadal rivojlanayotgan segmentlaridan biri hisoblanadi.

Hozirgi kunda mobil telefoniya ko‘p jihatdan stasionar aloqa bilan solishtirganda telekommunikatsiya tarmoqlarini joylashtirish va saqlashning arzonligi tufayli aholi o‘rtasida ommalashib, eng arzon xizmatlardan biriga aylandi. Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida mobil telefon terminallari soni stasionar telefonlar sonidan 2,5 baravar ko‘p, operatsion tizimlar (smartfonlar) bilan ishlaydigan telefonlar soni esa tez sur‘atlar bilan o‘sib bormoqda (3-rasm).

3-rasm. Mobil aloqa tizimiga ulangan abonent radiostansiyalari soni

O‘zbekiston Respublikasida Internet foydalanuvchilari sonining o‘shishining yuqori dinamikasiga qaramay, aholining 50% gacha kompyuterlardan foydalanmaydi. Umuman olganda, barcha ijobiy o‘shish dinamikasini asosan yoshlar ta‘minlamoqda, keksa avlod vakillari esa axborotlashtirish jarayonlaridan amalda chetda qolib, “raqamli bo‘linish” muammosini yuzaga keltirmoqda. Shu bilan birga, “Speedtest Global Index” veb- xizmatining reytingi tomonidan o‘tkazilgan o‘lchovlarga ko‘ra, O‘zbekiston Respublikasi mobil internet orqali o‘rtacha yuklab olish tezligi 26,97 Mbit/s, yuklash tezligi esa 11,25 Mbit/s ni tashkil etib, dunyoning 141 mamlakati ichida 91-o‘rinni egalladi. 2023 yilda O‘zbekiston internet tezligi bo‘yicha 100 o‘rinni egallagandi.

Aloqa vositalarining butun tizimining va uning har bir turining zamonaviy rivojlanish darajasi turli xil tarixiy-geografik (o‘lcham, rel‘yef, foydalanish imkoniyati, aholi soni va zichligi) old shartlar va rivojlanish va shakllanishning zamonaviy sharoitlari bilan belgilanadi. aloqa vositalarining zamonaviy hududiy rivojlanishi va uning dinamikasi va o‘zgarishlariga yanada ta‘sir qilishda davom etmoqda. Har bir davlatning so‘nggi 50 yildagi aloqa tarmog‘ining rivojlanish darajasini belgilovchi asosiy ko‘rsatkich telefon zichligi ko‘rsatkichidir.

Namangan(2536,2 ming) viloyati 2024 yilda ushbu ko'rsatkich bo'yicha Farg'ona (3459,9 ming) va Andijon (2858,6 ming) viloyatlaridan keyin 3-o'rinni egallab turibdi. Mintaqaviy taqsimotga kelsak, abonentlar umumiy sonining o'sishi istisnosiz barcha hududlarda kuzatildi. Bunday hududiy taqsimot aholi soni va ularning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasi bilan izohlanadi. Eslatib o'tamiz, 2023-yilda mobil aloqaning kirib borish darajasi 100 foizdan oshdi, bu ikki SIM-kartali telefonlarning paydo bo'lishi, tarmoq ichida va boshqa tarmoqlarda qo'ng'iroqlar uchun tariflarning nomutanosibliigi, xizmatlar sifatining yetarli emasligi, shuningdek, mobil telefonlarning keng tarqalishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi ham axborot jamiyatini rivojlantirish yo'liga o'tdi, biroq jahon integratsiyalashgan axborot-telekommunikatsiya tizimida O'zbekiston segmentining ulushi hali ham IT-sohasi faol rivojlanish holatida, ayniqsa IT-texnologiyalari bilan ta'minlashda, xizmatlarda (dasturiy ta'minotni ishlab chiqish, axborotlashtirish masalalari bo'yicha maslahatlar, ma'lumotlarni qayta ishlash) juda kichik. Hozircha O'zbekiston Respublikasi ishlab chiqaruvchi sifatida emas, balki axborot mahsulotlari va xizmatlarining iste'molchisi (bir vaqtning o'zida ikkilamchi) sifatida ishlaydi. Oqibatda bu mamlakatimizda AKTning barcha afzalliklaridan to'liq foydalanish va eng yangi texnologiyalarni mamlakatimiz ijtimoiy-iqtisodiy hayotining barcha jabhalarida keng tarqalishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish imkonini bermayapti.

O'zbekiston Respublikasida xalqaro tashkilotlar tomonidan turli yondashuvlar va usullar asosida shakllantirilgan baholash natijalari keng qo'llaniladi, ular mamlakatimizning o'ziga xos xususiyatlarini, axborotlashtirish va axborotni rivojlantirish masalalari bo'yicha aniqlovchi hujjatlarini hisobga olmaydi. Hozirgi kunda mamlakatimiz aholisi o'z hayotlarini yengillashtirish uchun zamonaviy IT-dan kundalik hayotlarida tobora ko'proq foydalanishga harakat qilmoqdalar, buni internet-do'konlar, onlayn-banking, terminallar orqali tezkor to'lovlar va elektron pullardan foydalanishning jadal sur'atlari ko'rsatib turibdi. Biroq, davlatning eng katta yutuqlari, shu bilan birga, jamoatchilikning eng katta tashvishlariga sabab bo'layotgan yutuqlari ta'lim sohasi bilan bog'liq. O'zbekiston Respublikasida umumiy aloqa xizmatlari bozori, xususan, pochta va telekommunikatsiya xizmatlari sohasi ham faol rivojlanmoqda, bu quyidagi tendensiyalar bilan ajralib turadi:

- telekommunikatsiya xizmatlari bozorining asosiy segmentlari mobil, stasionar va kompyuter aloqalari bo'lib qolmoqda, ularning umumiy ulushi telekommunikatsiya xizmatlarini ko'rsatishdan tushgan daromadlarning umumiy hajmida 94,4 foizni tashkil etadi;

- 2024 yilda o'tgan yillardagi umumiy daromadlar o'sishi tendensiyasi davom etdi, biroq ularning o'sish sur'ati biroz sekin. 2023 yilga nisbatan axborot sohasidagi xizmatlar hajmi 27,1 foizga, shundan telekommunikatsiya xizmatlari ko'rsatishdan olingan daromadlar 21,4 foizga o'sdi. Elektron axborotni uzatish va elektron ommaviy axborot vositalarining yangi standartlari paydo bo'lmoqda;

- stasionar telefon aloqasi, mobil aloqa, telegraf aloqasi, simli eshittirish kabi telekommunikatsiya xizmatlarining tarkibiy qismlari bo'yicha daromadlarning kamayishi kuzatiladi. Mobil texnologiyalarning yangi avlodlari paydo bo'lmoqda;

- telekommunikatsiya xizmatlarini ko'rsatishdan tushadigan daromadlar tarkibida stasionar telefon, mobil va kompyuter aloqalarining ulushi, asosan, Internetga ulanish xizmatlarini ko'rsatishdan tushadigan daromadlar hajmining o'sishi va hajmning biroz pasayishi hisobiga o'zgardi. stasionar telefon va mobil aloqa xizmatlarini ko'rsatishdan tushgan daromadlar mos ravishda 14,3 mlrd. so'm va 128 mlrd. so'mga teng bo'ldi;

- O'zbekiston Respublikasining pochta sektori ham mamlakatda, ham dunyoda iqtisodiy va moliyaviy vaziyat ta'sirida ma'lum o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda bu xususan, yozishmalar hajmining pasayishi va faoliyat sohasining kengayishi bilan tavsiflanadi. Shu bilan birga, bozorni erkinlashtirish jarayoni davom etmoqda, bu esa pochta va kurerlik xizmatlarini ko'rsatuvchi provayderlar soni hamda ular tomonidan ko'rsatilayotgan xizmatlar hajmining doimiy o'sishiga olib keladi.

Axborot komponentini shakllantirish nafaqat aholining axborot resurslari va ulardan foydalanish uchun tegishli AKTdan foydalanishini ta'minlashni talab qiladi, balki ma'lumotlarga asoslangan yangi bilimlarni yaratishga imkon beradigan ta'lim darajasiga yangi talablarni qo'yadi. Axborot jamiyatini qurishning vaqtinchalik milliy strategiyasi deb atalishi mumkin bo'lgan asosiy hujjat bo'lmaganda markaziy tarmoq me'yoriy-huquqiy hujjat O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O'zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”⁴gi Farmoni muhim ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, O'zbekiston Respublikasida AKT bozorining rivojlanish dinamikasini tahlil qilish va ilmiy tadqiqotlarini o'rganish bizga axborot komponentining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan ijobiy va salbiy omillarni aniqlash imkonini berdi (4-rasm).

⁴ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O'zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida” 05.10.2020 yildagi PF-6079-son Farmoni, <https://lex.uz/docs/5030957>

4-rasm. O‘zbekiston Respublikasida bilimlar iqtisodiyotining axborot komponentining rivojlanishiga ta’sir qiluvchi ijobiy va salbiy omillar

Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta’lim, sog‘liqni saqlash va qishloq xo‘jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar xususan, elektron hukumat tizimini takomillashtirish, dasturiy mahsulotlar va axborot texnologiyalarining mahalliy bozorini yanada rivojlantirish, respublikaning barcha hududlarida IT-parklarni tashkil etish, shuningdek, sohani malakali kadrlar bilan ta’minlashni ko‘zda tutilgan.

O‘zbekiston Respublikasining AKT komponentini rivojlantirishdagi asosiy muammo moliyalashtirishning yetishmasligi bo‘lib qolmoqda. Axborotlashtirishni moliyalashtirishning asosiy yo‘nalishlaridan biri bu “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini amalga oshirish bo‘lib, u uchun davlat byudjetidan har yili ma’lum miqdorda mablag‘ ajratib boriladi. Moliyalashtirishni qisqartirish bilan birga vazifalar

sonining ko‘payishi tendensiyasi kuzatildi, bu byudjet mablag‘lari va unda keltirilgan vazifalarini yillik tuzatish bo‘yicha ma‘lumotlarning tahlili bilan tasdiqlanadi. Yuqorida aytilganlarning barchasi potensial investorlarning e‘tiborini istiqbolli mahalliy ishlanmalarga, jumladan, AKT sohasidagi ishlanmalarga jalb qilishga yordam beradi, shuningdek, kelajakda innovasion sektor uchun mablag‘larni jalb qilishga yordam beradi.

V. Xulosa va takliflar

Shunday qilib, xulosa qilish mumkinki, O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyotida yuzaga kelgan inqirozli hodisalarga qaramay, Jahon hamjamiyatining axborot komponentini shakllantirish jarayoni allaqachon boshlangan va ba‘zi sohalarda sezilarli natijalarga erishilmoqda. Kelajakda bu tendensiyalar yanada kuchayadi va XXI asrda ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning sezilarli darajada tezlashishini hisobga olsak, yaqin o‘n yilliklarda Jahon hamjamiyatiga qo‘shilish imkoniyatini beradi.

VI. Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 05.10.2020 yildagi PF-6079-son Farmoni, <https://lex.uz/docs/5030957>
2. Tashmatov Sh., Xasanxonova N. Iqtisodiy ta‘limotlar tarixi. O‘quv qo‘llanma. T.: IQTISODIYOT DUNYOSI”, 2020.
3. Иванова В. В. Роль информационного рынка в трансформационных процессах экономики/В. В. Иванова // Экономико-математическое моделирование социально-экономических систем – 2008. – № 13. – С. 16–24.
4. ИКТ (мировой рынок). <https://www.tadviser.ru/index.php/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%>
5. Khakimov B. J., Alimov B. B., Kholmirezayev U. A., Polechov A. X. Theory of Economic Analysis. – Tashkent: “Economics-Finance”, 2013. – 312 p.